

DINCOLO DE HOTARELE REALITĂȚII INTERNAȚIONALE: TURIȘTI ÎNTR-O ȚARĂ DE LA NISTRU

Lacrime și sânge se scaldă în Nistru, e atât de rece în jur, încât parcă simt tot plînsul acestor oameni, e vară, iar apusul ne aduce umbre și noaptea învăluie Nistrul...

Tabăra de cultură și civilizație românească „Acasă la noi” i-a adus, în vara lui 2013, încă o dată acasă pe copilașii români de peste Nistru. I-am întâlnit la Dorohoi și am vizitat împreună împrejurimile, ajungând de acolo și la Ștefan cel Mare, la Putna, și la Cetatea de Scaun, la Suceava. Copilașii și dascălii lor au vizitat pentru prima oară un Planetariu, Observatorul Astronomic din Suceava, participând la observații astronomice și învățând ce înseamnă galaxiile și care sunt cele mai cunoscute astre. Colegii mei de la Societatea Științifică „Cygnus” ne-au ajutat să le facem o surpriză distinșilor oaspeți și să-i aducem mai aproape, întorcându-le vizita.

Doamna învățătoare Doina ne-a arătat cât de mult se dedică dascălii pentru ca acești tineri să studieze în limba română. La prima noastră întâlnire, în Sala de Festivități a Seminarului Teologic din Dorohoi, am recitat împreună versuri eminesciene și am cântat cu lacrimi în ochi „Eminescu”.

Acești copilași parcurg în fiecare zi, împreună cu dascălii lor, 40 de km de la Grigoriopol la Doroțcaia, pentru a studia în limba română. Ei trec granița, creată între Moldova și Transnistria, pentru a studia în Moldova. În Grigoriopol, o clădire care a fost construită pentru a fi școală este lăsată de autoritățile transnistrene să se dărîme, dar nu este lăsată pentru acești copilași să studieze. M-a impresionat atât de mult povestea lor, încât, după revenirea din tabără, am golit jumătate de bibliotecă, am pus cărțile în rucsac, și am pornit la drum, spre Chișinău, iar apoi spre Grigoriopol.

Vama dintre România și Moldova am trecut-o

după jumătate de oră de așteptare și am ajuns destul de repede în Chișinău, Mica Elveție, orașul verde al bomboanelor *Bucuria*. De aici așteptam cu nerăbdare drumul spre Grigoriopol, nu știam însă că mai avem de trecut o graniță. Aflând de la doamna Doina că trecerea în Grigoriopol se va face la o altă vamă, care este între Transnistria și Moldova, am hotărât să vizităm mai întâi școala aflată în Moldova, la Doroțcaia, să lăsăm acolo cărțile și apoi să mergem la Grigoriopol.

După trecerea graniței, am aflat că în următoarele ore trebuie să ajungem la Grigoriopol să ne înregistrăm la Serviciul Pașapoarte, să prezentăm detaliile vizitei, durata și scopul. Ni s-a cerut să scriem numele noastre în limba rusă.

Deși Transnistria are mai multe limbi oficiale: moldoveneasca (eu aș numi-o *româna*), ucraineana și rusa, peste tot se vorbește doar în limba rusă și ești obligat să cunoști această limbă, dacă vrei să comunici sau dacă vrei să îți se răspundă la salut. Transnistria se consideră un teritoriu independent, dispune de propriul guvern, propriul președinte, ministere, miniștri, fonduri din Rusia, statuia lui Lenin în fața principalelor instituții și Compania Sheriff, care controlează întreaga economie, de la producția de vin și de cereale, pînă la stadioane și benzinării.

Vizitîndu-i pe cîțiva dintre membrii comunității românești din Transnistria, ne-am bucurat de momente unice trăite împreună, dincolo de greutățile cotidiene prin care trec acești oameni, am putut vedea bucuria pură și respectul față de vechile tradiții: versul, cîntecul și jocul, bucatele alese și vinul dulce moldovenesc.

Am ajuns în locurile în care Ilie Ilașcu a fost închis pentru că și-a cerut drepturile, am cunoscut-o pe doamna profesoară care a fost închisă pentru că a cerut să se studieze în limba română,

I-am cunoscut pe domnul profesor de istorie, care printre lacrimi ne-a descris istoria scrisă cu sânge pe străzile transnistrene, acolo unde tancurile stau semețe, iar urmele tranșelor de pe Nistru se observă și acum.

În Tiraspol am vizitat sediul ziarului „Drepturile omului”, aflat într-o cămară cu pereții mâncați de timp, cu lut pe jos și scînduri care cad din clădire în jur. Locul arată, fără a fi nevoie de nicio altă explicație, că drepturile omului sunt uneori atît de mult călcate în picioare, încît nici măcar cei care scriu despre ele nu au dreptul la un loc decent de muncă.

Cetatea Tighinei este încercuită de armată, însă am avut noroc ca anul acesta să fie redeschisă publicului. Am reușit să ajungem să vedem cetatea, iar doamna profesor Svetlana și domnul profesor Alexei, oameni cu suflet nobil, care niciodată nu s-au dat în lături să spună că sunt români, se aflau, ca și noi, pentru prima oară la cetatea Tighinei. Cetatea a fost închisă publicului larg, inscripțiile în limba rusă nu spun nimic despre Cetatea Moldovenească, construită de

Ștefan cel Mare în secolul XIV, reîntemeiată de Petru Rareș pe malul Nistrului. Cetatea a fost cucerită de Imperiul Otoman, iar de la mijlocul secolului al XIX-lea, rușii și-au instalat cazărmile soldățești în cetate. Forțele separatiste transnistriene se află la fiecare punct de intrare în statul artificial, care dovedește că *A fi și a nu fi* în același timp este o certitudine pentru Transnistria. Așadar, la nivel internațional, Transnistria nu există ca țară, pașapoartele transnistriene nu au nicio valoare peste granița transnistreană. La nivel intern, Transnistria este un stat de sine stătător, cu resurse și oameni destoinici, cu viitor înfloritor și minciuni gogonate servite pe tavă la ora de istorie.

Pe tot parcursul vizitei m-am întrebat cu stupoare în ce secol trăim, ce fac instituțiile internaționale, ce fac factorii de decizie la nivel internațional, cui îi pasă în realitate de problema transnistreană?

